

ЕТНІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ ХАРКОВА НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Скляр В.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Актуальними в сучасній етнології в Україні є дослідження етнічного складу населення окремих міст, зокрема і Харкова. Найбільш повні статистичні дані для наукових етнологічних студій щодо населення Харкова на початку ХХІ ст. надають матеріали Всеукраїнського перепису населення 2001 року.

Територіальне розміщення населення у Харківській області є досить нерівномірним. Визначальною ознакою поселенського розміщення населення в області стало те, що його половина зосереджувалася безпосередньо у Харкові – 50,01% (1 449 871 особа із 2 895 813 осіб). В етнічному складі населення міста частка українців досягала 60,99% (884 228 осіб із 1 449 871 особи). Тобто, у Харкові 6 із 10 мешканців належали до українців. Половина всього населення області зосереджувалася в обласному центрі – 50,01%, але меншість українців Харківщини – 43,16% (884 228 осіб із 2 048 699 осіб).

Найбільшою за чисельністю етнічною меншиною у Харкові були росіяни. Серед усього населення міста рівень частки росіян досягав 34,25% (496 538 осіб із 1 449 871 особи), тобто кожен 3-й мешканець був росіянином. Абсолютну більшість серед усього населення міста склали українці і за чисельністю переважали росіян майже вдвічі. Зберігалися істотні відмінності у рівні зосередження у Харкові росіян та українців. Частка росіян Харківщини, які мешкали в обласному центрі, досягала 66,92% (496 538 осіб із 742 025 осіб), а рівень зосередження українців був нижчим – 43,16%. Дві третини росіян області мешкали у Харкові, але меншість українців. Більшість росіян Харкова були мігрантами чи їхніми нащадками у першому поколінні.

Кожна з етнічних меншин, окрім росіян у Харкові мала дисперсний тип розселення. Сукупна їхня чисельність, як і їхня частка серед усього населення міста виявилися незначними – 3,57% (51 805 осіб із 1 449 871 особи). Лише кожен 28-й мешканець міста належав до етнічних меншин, окрім росіян. Незначним був рівень частки етнічних меншин, окрім росіян серед загальної чисельності етнічних меншин Харкова – 9,45% (51 805 осіб із 548 343 осіб). Серед етнічних меншин міста лише кожен 10-й належав до етнічних меншин, окрім росіян, а всі інші були росіянами – 9 із 10-ти. Чисельність кожної із 9-ти меншин, окрім росіян, як і рівень їхньої частки серед усього населення Харкова виявилися досить незначними. Чисельність євреїв складала 11 176 осіб, а їхня частка в етнічному складі населення міста становила лише 0,77%, білорусів – 7 293 осіб (0,50%), вірменів – 7 214 осіб (0,50%), азербайджанців – 3 892 особи (0,27%), татар – 3 190 осіб (0,22%), грузинів – 2 839 осіб (0,20%), в'єтнамців – 2 406 осіб (0,17%), поляків – 1 186 осіб (0,08%) та молдован – 987 осіб (0,07%) [15]. Більшість серед цих етнічних меншин, за винятком євреїв та поляків, склали мігранти, а в'єтнамці взагалі належать до іноземців.

Отже, абсолютну більшість серед усього населення міста Харкова на початку ХХІ ст. становили українці, а етнічні меншини залишалися в меншості.